

בש"פ 4834/20 - מוסטפא אל ג'ואברה נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 4834/20

לפני: כבוד השופט ד' ברק-ארז

העורר: מוסטפא אל ג'ואברה

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד
מיום 2.7.2020 במ"ת 17035-02-20 שניתנה על-ידי
כבוד השופט ע' דרויאן-גמליאל

תאריך הישיבה: כ"ז בתמוז התש"ף (19.7.2020)

בשם העורר: עו"ד שאדי נאטור
בשם המשיבה: עו"ד שרית משגב

החלטה

1. בפני ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד מיום 2.7.2020 (מ"ת 17035-02-20, השופט ע' דרויאן-גמליאל). בית המשפט המחוזי הורה על מעצרו של העורר מאחורי סורג וברח עד תום ההליכים נגדו.

כתב האישום וההליכים עד כה

2. נגד העורר, צעיר יליד 2001, הוגש ביום 6.2.2020 כתב אישום, שתוקן ביום 19.2.2020 כך שהוסף בו נאשם

עמוד 1

נוסף, קרוב משפחה שלו (להלן: הנאשם הנוסף, ושניהם יחד: הנאשמים). כתב האישום ייחס לנאשמים קשירת קשר לגרימת מותם של שני אחים מבני משפחה יריבה (להלן: המתלוננים), וכן אירוע שכלל מרדף בנתיב תחבורה ובו בוצע ירי מרכבם של הנאשמים לעבר המתלוננים תוך סיכון חיי אדם נוספים.

3. על פי הנטען בכתב האישום, בין משפחת הנאשמים לבין משפחת המתלוננים קיים סכסוך דמים מתמשך, שבמסגרתו נעשו פעולות לפגיעה הדדית. על רקע האמור, הנאשמים קשרו קשר לגרום למותם של המתלוננים, ולשם כך הצטיידו בנשק מסוג קלאצ'ניקוב (להלן: הנשק), תחמושת תואמת וכן ברכב מסוג מזדה שסימני הזהוי שלו זויפו (להלן: הרכב). ביום 14.1.2020 הנאשמים ארבו למתלוננים בצומת הכניסה הדרומית של כפר קאסם, כשהעורר נהג ברכב והנאשם הנוסף עומד בסמוך לרכב ובידו הנשק הטעון. באותה עת, נסעו המתלוננים במשאית (להלן: המשאית), וכשהגיעו לצומת, ירה הנאשם הנוסף בנשק לעברם בכוונה לגרום למותם. המתלוננים שינו את מסלול נסיעתם בכוונה להימלט מהירי, ואילו הנאשמים החלו לרדוף אחריהם כשהם יורים כל העת לעברם בכוונה להמיתם. כתב האישום מוסיף ומפרט את שלביו של מרדף מכוניות שבמסגרתו הוסיפו הנאשמים לנסוע בפראות תוך ביצוע ירי לעבר המתלוננים ופגיעה בכלי רכב אחרים. כן מפרט כתב האישום כי חלק מהירי המתואר פגע במשאית וחלק ממנו אף חלף בסמוך לפלגי גופם העליונים של המתלוננים. כמו כן מצוין כי בשלב כלשהו השליכו הנאשמים מהרכב את הנשק וחפצים נוספים. בהמשך, הנאשמים עצרו את הרכב ונמלטו ממנו. שוטר ורכב אופנוע תפסו את העורר, ואילו הנאשם הנוסף חמק מהמקום, נמלט למחרת לחברון, אך נעצר בהמשך ביום 10.2.2020.

4. בגין המעשים המתוארים יוחסו לנאשמים העבירות הבאות: קשירת קשר לביצוע פשע לפי סעיף 499(א)(1) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין); ניסיון רצח בצוותא חדא לפי סעיף 305(1) לחוק העונשין; נשיאת נשק ותחמושת בצוותא חדא לפי סעיף 144(ב) לחוק העונשין; סיכון חיי אדם בנתיב תחבורה בצוותא חדא לפי סעיף 332(2) לחוק העונשין; זיוף סימני זהוי של רכב בצוותא חדא לפי סעיף 413ט לחוק העונשין; וכן הפרעה לשוטר בעת מילוי תפקידו לפי סעיף 275 לחוק העונשין.

5. בד בבד עם הגשת כתב האישום המקורי הגישה המשיבה בקשה למעצרו של העורר עד תום ההליכים נגדו. בו ביום, התקיים דיון בפני בית המשפט המחוזי, שבו העורר הסכים לקיומו של "ניצוץ ראיתי". בהמשך לכך, בהסכמת העורר, בית המשפט המחוזי הורה על המשך מעצרו עד למתן החלטה אחרת.

6. בדיון שהתקיים בבית המשפט המחוזי ביום 31.3.2020 הסכים העורר לקיומן של ראיות לכאורה וכן לקיומה של עילת מעצר. עם זאת, העורר ביקש לשחררו לחלופת מעצר, בהתחשב בגילו הצעיר, בכך שהוא נעדר עבר פלילי, בקיומה של חלופה מרוחקת ממקום הסכסוך, וכן במצב החירום הקיים במדינה. לחלופין, ציין העורר כי הוא מסכים להמשך מעצרו בפיקוח אלקטרוני מחוץ למקום מגוריו בכפר קאסם. מנגד, המדינה הדגישה את הצורך במעצרו של העורר מאחורי סורג ובריח נוכח חומרת המעשים המיוחסים לו, וכן טענה שאין מקום להזמין תסקיר של שירות המבחן בעניינו. חרף זאת, בית המשפט המחוזי הורה על עריכת תסקיר מאת שירות המבחן.

7. ביום 5.5.2020 שירות המבחן הגיש את התסקיר, ובו הוא נמנע מלהמליץ על שחרורו של העורר ממעצר מאחורי סורג ובריח. שירות המבחן התרשם כי העורר אינו מעמיק בבחינת נסיבות מעצרו באופן ביקורתי, ואף מתקשה להציב גבול לעצמו מול מצבי לחץ בתוך הקונסטלציה המשפחתית המורחבת. כן הודגש כי הסכסוך בין שתי המשפחות הוא מתמשך, והוא משמש רקע ללגיטימציה להתנהגות אלימה ופוגענית, מבלי שאף קיים צפי לסולחה בין הצדדים.

שירות המבחן העריך את מידת הסיכון הנשקפת מן העורר כבינונית. בעשותו כן, הוא התרשם כי מעבר להתנהגות הבעייתית מצדו של העורר, קיימת אפשרות לפגיעה בו מצדם של המתלוננים או אחרים המעורבים בסכסוך. זאת ועוד, שירות המבחן בחן את החלופה שהציע העורר בדירה שמשפחתו תשכור עבורו מחוץ לכפר קאסם, והתרשם כי לא עלה בידי המפקחים המוצעים, גם בריחוק גיאוגרפי, להבטיח הפחתה ברמת הסיכון הנשקפת ממנו. בהקשר זה, שירות המבחן התרשם כי אביו של העורר מתקשה להכיר בחומרת המעשים המיוחסים לעורר, וכי התמקדותו במאמצים המכוונים לשחרורו מקשה עליו להתייחס בצורה רצינית ומעמיקה למורכבות הסכסוך ולהשלכות שיש לכך על בנו.

8. ביום 12.5.2020 התקיים דיון נוסף בפני בית המשפט המחוזי, שבמהלכו הציע העורר עוד חלופת מעצר. לפי האפשרות שהוצגה, העורר ישהה בביתם של קרובי משפחה באזור המשולש הצפוני או בדירה אחרת שמשפחתו תשכור באזור הצפון ובה ישהה עם מפקחים. המדינה, מנגד, סמכה את ידיה על התרשמותו של שירות המבחן בכל הנוגע לרמת הסיכון הנשקפת מן העורר לביצוע עבירות נוספות. בהחלטתו מאותו יום ציין בית המשפט המחוזי כי בשים לב לטיב העבירות ולהערכת הסיכון הנשקף מן העורר ספק אם ניתן יהיה לאתר עבורו חלופת מעצר הולמת, ועם זאת הורה על עריכת תסקיר משלים, מתוך התחשבות בגילו הצעיר של העורר ובהיותו נעדר עבר פלילי.

9. ביום 15.6.2020 הגיש שירות המבחן את התסקיר המשלים שבו נבחנה חלופה אחרת בעיר רהט, אך אף עליה הוא נמנע מלהמליץ. שירות המבחן התרשם כי חרף הבנתם של המפקחים המוצעים בדבר משמעות הפיקוח והשלכותיו, וכן חרף היותם מוכרים ומכובדים באזור מגוריהם, לא יעלה בידם לפקח ביעילות על העורר, בשל כך שלא נערכה סולחה בין המשפחות ובשל הסיכון הנשקף מן העורר.

10. ביום 18.6.2020 התקיים דיון נוסף בעניינו של העורר. בית המשפט המחוזי חזר וציין כי די בחומרת המעשים המיוחסים לעורר כדי להביא למעצרו עד תום ההליכים נגדו, אך לנוכח גילו והיעדרו של העבר הפלילי יש מקום להורות על עריכת תסקיר נוסף שבו תיבחן האפשרות של המשך מעצרו של העורר בפיקוח אלקטרוני. דא עקא, גם בתסקיר שהגיש שירות המבחן ביום 23.6.2020 הוא נמנע מלהמליץ על שינוי בתנאי המעצר, וזאת נוכח התרשמותו כי לא יהיה במעצר בפיקוח אלקטרוני כדי לאיין את המסוכנות הנשקפת מן העורר.

11. בסופו של דבר, ביום 2.7.2020, בתום דיון שבו התייחסו הצדדים לשלושת התסקירים ואשר במסגרתו מסרה המדינה בין היתר דברים מתוך שיחה שקיים העורר עם מדובב ("מי שרצח את בן דוד שלי חייב למות. אני אין לי בעיה לשבת כמה שנים בכלא", כפי שהדברים מובאים בפרוטוקול הדיון מאותו יום, בעמ' 12) – הורה בית המשפט המחוזי על המשך מעצרו של העורר מאחורי סורג ובריח. בעשותו כן בית המשפט המחוזי הדגיש כי התסקירים הרבים של שירות המבחן מלמדים כי אין בחלופת מעצר, ואף לא במעצר בפיקוח אלקטרוני, כדי לאיין את הסיכון הנשקף מן העורר. בית המשפט המחוזי הוסיף וציין כי הסכסוך בין המשפחות עדיין "פעיל, שעתיד עוד... לגבות קורבנות נוספים בנפש", כפי שעולה גם מהדברים שאמר העורר למדובב.

הטענות בערר

12. הערר שבפני מכוון כנגד החלטתו של בית המשפט המחוזי לעצור את העורר עד תום ההליכים. העורר טוען כי נוצרו אצלו ציפייה והסתמכות בעת שבית המשפט המחוזי בחר להורות על עריכתם של שלושה תסקירים מטעם שירות המבחן ואף הזמין חוות דעת מטעם הממונה על הפיקוח האלקטרוני. העורר אף טוען כי מעיון בתסקירים שהוכנו בעניינו

עולה כי שירות המבחן בחר להתמקד בקיומה של "סולחה" מבלי לבחון כלים אפשריים נוספים שבכוחם להפחית מהמסוכנות הנשקפת ממנו. כן נטען ששירות המבחן לא ניסה לבחון לעומק את התאמתם של המפקחים המוצעים, וכך למשל לא נפגש עם אביו של העורר, אלא הסתפק בקיום שיחת טלפונית עמו. העורר סבור כי בית המשפט המחוזי לא ייחס משקל מספיק לגילו הצעיר של העורר ולהיותו נעדר עבר פלילי, וכן לעובדה שהחלופה המוצעת מרוחקת ממקום ביצוע העבירות וממקור הסכסוך. על כן, מבקש העורר להורות על כך שהמשך מעצרו יהיה בפיקוח אלקטרוני.

13. הדיון בערר התקיים בפני ביום 19.7.2020. בעיקרו של דבר, העורר חזר בו על טענותיו, ובכלל זה השיג על המלצותיו של שירות המבחן, שלשיתו מייחסות משקל יתר להיעדר סולחה בין המשפחות המסוכסכות. זאת ועוד, נטען כי יש מקום ליתן משקל לכך שחלקו של העורר באירוע קטן יותר (כמי שלא ביצע בעצמו את הירי), וכן להתחשב בציפייה שנוצרה אצלו כי ניתן יהיה להסתפק בעניינו למצער בפיקוח אלקטרוני. בנוסף, העורר טען כי בית משפט זה הורה על פיקוח אלקטרוני במקרים מתאימים, אף ביחס לנאשמים שלהם יוחסו עבירות חמורות יותר.

14. מנגד, עמדת המדינה הייתה שדין הערר להידחות. באת-כוחה של המדינה הצביעה על החומרה המפלגה של האירוע, וכן הפנתה לדברים המיוחסים לעורר בשיחה עם מדובב, המלמדים על נחישות לפגוע במתלוננים.

דיון והכרעה

15. לאחר שבחנתי את הדברים, אני סבורה שדין הערר להידחות.

16. בעיקרו של דבר, מקובלת עלי עמדת המדינה כי החומרה יוצאת הדופן של האירוע שבפנינו מלמדת על מסוכנות שאותה לא ניתן לאיין בעת הזו בחלופת מעצר ואף לא במעצר בפיקוח אלקטרוני.

17. מסוכנות זו של העורר עולה, בין היתר, מהמעשים המיוחסים לו בכתב האישום המבטאים את נחישותם של הנאשמים להוציא לפועל את תכניתם להביא למותם של המתלוננים. זאת, אף במחיר סיכון חיי אנשים אחרים בכביש, בדמות ירי המלווה בנהיגה פראית ו"ניגוחם" של כלי רכב נוספים. כזכור, בגין מעשים אלה מואשם העורר, בין השאר, בעבירות בנשק, שהכלל לגביהן הוא מעצר עד תום ההליכים (סעיף 21(א)(1)(ג)(4) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996). אם בכך אין די, העורר, יחד עם הנאשם הנוסף, ניסה להימלט מהמשטרה בעודו ממשיך לנהוג באופן פראי ומופקר, מעשים שהכלל לגביהם - אף בעומדם לבדם - הוא של מעצר עד תום ההליכים (ראו למשל: בש"פ 7701/10 שתיוו נ' מדינת ישראל, פסקה 18 וההפניות שם (27.10.2010); בש"פ 4329/12 אימאם נ' מדינת ישראל, פסקה 14 וההפניות שם (13.6.2012)).

18. מסוכנותו של העורר עולה לכאורה גם מדברים שמסר בשיחתו עם מדובב, ומהם ניתן ללמוד על סכסוך הדמים המתמשך עם משפחת המתלוננים, אשר בעת הזו אין צפי לסיומו. כך למשל, בשיחתו עם המדובב אשר התקיימה ביום 15.1.2020 שאלה הפנתה המדינה בדיון, ציין העורר: "לא יעזור בית דין, זה צריך למות איך ולמה אני לא יודע, הוא צריך למות גם אם זה היה היום האחרון בחיים, הוא יירצח [...] זה שרצח את בן-דוד שלי" (תמליל חקירתו של העורר, בעמ' 18). עוד הודה העורר בשיחתו זו כי הסכסוך עם משפחת המתלוננים "בוער כל הזמן" (שם, בעמ' 30) וכן כי "בחיים הסיפור הזה לא ייגמר" (שם, בעמ' 52).

19. כאמור, בית המשפט המחוזי, במידה רבה לפני משורת הדין ומתוך רצון כן לסייע לעורר, שהוא צעיר ונעדר עבר פלילי, הורה על עריכתם של שלושה תסקירים על-ידי שירות המבחן. בכולם בחן שירות המבחן את המסוכנות הנשקפת מהעורר ואת ההיתכנות לאיונה, ובכולם מסקנתו של שירות המבחן הייתה שלא ניתן בעת הזו לשחררו ממעצר מאחורי סורג ובריח. אכן, בית המשפט אינו חייב למלא אחר המלצותיו של שירות המבחן. יחד עם זאת, סטייה מהמלצה עקבית מסוג זה תתאפשר רק במקרים חריגים שבהם מתקיימים שיקולים כבדי משקל לכך (ראו: בש"פ 4289/18 סיאד נ' מדינת ישראל, פסקה 21 (17.6.2018)). לא השתכנעתי כי המקרה דנן נופל בגדר אותם מקרים חריגים.

20. בשולי הדברים אני רואה להעיר כי בנסיבותיו הקונקרטיות של התיק דנן, על חומרתו היתרה והמאמצים יוצאי הדופן שנעשו מצדו של בית המשפט המחוזי, טענותיו של העורר כי לא יוחס משקל מספיק לגילו ולעברו הנקי, טוב היה להן שלא נטענו.

21. סוף דבר: הערר נדחה.

ניתנה היום, ב' באב התש"ף (23.7.2020).

ש ו פ ט ת